

BOSH VA ORQA MIYADA QON AYLANISHNING BUZULISHI

Bobojonova Feruza Shuxrat qizi

Beshariq Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat

salomatligi texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya: Bu bosh miyaning yurak qon-tomir kasalliklari bilan bog'liq bo'lgan funksional yoki organik shikastlanishi bo'lib, kardiotsebral o'zgarishlar deyiladi. Bosh miya tana vaznining 2 foizini tashkil qilib, organizmga kerak bo'lgan kislorodning 20 foizini sarf qiladi. Bosh miya po'stlog'ining hujayralariga besh daqiqadan ko'proq qon yetib kelmasa, ular halok bo'ladi.

Kalit so'zlar: *Ishemiya, Ishemik insult, gemoragik insult, nekroz, gipoksiya, spazm, tromboz, emboliya, angiopatiya, ateroskleroz, gemodinamika.*

Аннотация: Это функциональное или органическое поражение головного мозга, связанное с сердечно-сосудистыми заболеваниями, называется кардиocereбральными изменениями. Головной мозг составляет 2% массы тела, но потребляет 20% кислорода, необходимого организму. Если кровь не поступает к клеткам коры головного мозга более пяти минут, они погибают.

Ключевые слова: Ишемия, Ишемический инсульт, Геморрагический инсульт, Некроз, Гипоксия, Спазм, Тромбоз, Эмболия, ангиопатия, Атеросклероз, Гемодинамика

Annotation: This is a functional or organic damage to the brain associated with cardiovascular diseases, known as cardio-cerebral changes. The brain makes up 2% of body weight but consumes 20% of the oxygen required by the body. If blood does not reach the cerebral cortex cells for more than five minutes, they die.

Key words: Ischemia, Ischemic stroke, Hemorrhagic stroke, Necrosis, Hypoxia, Spasm, Thrombosis, Embolism, Angiopathy, Atherosclerosis, Hemodynamics

Bemorning miya qon aylanishining belgilari

Uzoq vaqt davomida kasallik insonning holatiga ta'sir qilmaydi. Ammo patologiya rivojlanishi bilan bemorning ahvoli yomonlashadi. Yomonlik bilan birga namoyon bo'lgan namoyonlarning tabiatiga qarab, qon aylanishining turli xil turlari farqlanadi. Ularni farqlash va tegishli terapevtik davolanishni belgilash muhimdir.

Miya qon aylanishining o'tkir nuqsoni belgilari

Agar ishemik inmoza bo'lsa , quyidagilarga e'tibor berish kerak:

- nutqni yo'qotish;
- sezgirlikni yo'qotish;
- falaj.
- Ko'krak bezi paydo bo'lishiga quyidagilar kiradi:

- ko'ngil aynish;
- ongni yo'qotish;
- bosh og'rig'i;
- qusish.

Qon tomir tizimining ishlashi bilan bog'liq muammolar tanaga katta xavf tug'diradi, ayniqsa patologiya miyaning qon aylanishi bilan bog'liq bo'lsa. Shunisi e'tiborga loyiqlik, ushbu kasalliklar sayyoramiz aholisi orasida eng ko'p tarqalgan. Ushbu maqolada tasvirlangan miya yarim aylanishining buzilishi nafaqat a'zolar etishmovchiligiga, balki ongni buzishga olib kelishi mumkin. Biz kasallikning muayyan bosqichiga qarshi qanday usullarni qo'llashni tushunamiz.

Vaqtinchalik miya qon aylanishi buzilishlarini davolash

Qon bosimi past bo'lgan bemorlarga kardiotonik preparatlar va tonik beriladi. Bosim baland bo'lsa, antispazmodikani va miyada qon oqishini normallashtiradigan boshqa dorilarni belgilab qo'ying. Shuningdek, bunday dorilarga davolanish uchun miya qon aylanishini buzish uchun jalb qilish tavsiya etiladi:

1. Kuchli bosim ko'tarilib, Dibazol va Klofelin beriladi.
2. Agar inqiroz paydo bo'lsa, beta-blokerlardan foydalanish tavsiya etiladi.
3. Miyaning tomirlarini ohangini kamaytirish va qonning reologik xususiyatlarini normallashtirish uchun Trental, Eufilin, Wincomamin, Caviton qo'llaniladi.

Surunkali miya qon aylanishi buzilishlarini davolash

Bunday kasalliklarga qarshi kurash kasallikning rivojlanishiga to'sqinlik qiladigan tadbirlarni amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Terapiya quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- antihipertenziv dorilarni qabul qilish orqali bosimni me'yorlashtirish;
- xolesterin miqdorini oshirishga xalaqit beradigan maxsus parhezga rioya qilish.

Miya qon aylanishi buzilishining folklorik davolash

O'z-o'zidan dori-darmon bilan shug'ullanish tavsiya etilmaydi, shunda siz shifokor ruxsatisiz faqat uy sharoitida foydalanishingiz mumkin. Bosimlarni barqarorlashtirish va cüruf idishlarini tozalash uchun quyidagilarni foydalaning:

1. Go'sht maydalagich yordamida apelsin va limon erga (har bir mevaning ikkita qismi).
2. Gruel asal qo'shing (2 osh qoshiq).
3. Xona haroratida pishirishga ruxsat bering.
4. Bir kundan keyin jarga ko'chiring.
5. Kuniga uch marta qoshiq ustiga choy bilan kiring.

Miya qon aylanishining o'tkir buzilishini davolash

Bu bosqich miya yarim qon ketishi, qon tomirlari, qon tomirlari, shuningdek ishemiya bilan ifodalanadi. Bunday holatda, bemor uch kun davomida qon ketishini va trombozning paydo bo'lishini oldini olish maqsadida parvarish qilishni boshlaydi. Bundan tashqari, bemorda qon pıhtılarının shakllanishiga to'sqinlik qiladigan ekstremiteların massajı belgilanadi. Bosimning yaralarını shakllantırışning oldini olish uchun terini maxsus vositalar bilan yog'lash.

Serebrovaskulyar o'zgarishlar, ya'ni bosh miya xastalıkları ko'pincha yurak qon-tomir xastalıkları asosida kelib chiqadi. Bunday kasalliklarni keltirib chiqaruvchi asosiy sabablar orasida eng muhimi bu arterial gipertoniya (xafaqon) kasalligidir. Qon bosimi oshishining serebrovaskulyar xastalıkları kelib chiqishiga sabab bo'luvchi ta'siri – bu sistolik va diastolik arterial qon bosimining ko'tarilishi qanchalik yuqori bo'lsa, bosh miya insulti kelib chiqish xavfi shunchalik yuqori bo'ladi. Qon zardobida renin moddasining ko'payishi, yurak chap qorinchasining miokardi ya'ni, mushaklarining qalinlashishi, bosh miya qon aylanishi yetishmovchiligining boshlang'ich klinik belgilaridir. Ko'p yillik tadqiqotlarga asosan arterial gipertoniya kuzatiladigan xurujlar, qon bosimining tez-tez o'zgarib turishi, tunda qon bosimi yuqori bo'lishi yoki uning keskin tushib ketishi ham serebrovaskulyar xastalıklarning tez rivojlanishiga olib keladi.

Serebrovaskulyar o'zgarishlar ikki xil bo'ladi. O'tkir va surunkali serebrovaskulyar o'zgarishlar. Xastalikning o'tkir turlariga: bosh miya qon aylanishining o'tkinchi buzilishi kiradi. Bunda to'satdan bosh miya qon aylanishi buziladi. Uning belgilari 24 soat davomida qaytadi. Bosh miya insulti – bu holatda bosh miya qon aylanishining o'tkir buzilishi o'ziga xos o'choqli klinik belgilar bilan tavsiflanadi. Uning belgilari 24 soatdan uzoq vaqt davomida kuzatiladi.

Surunkali serebrovaskulyar xastalıklarga bosh miya qon aylanishi yetishmovchiligining boshlang'ich belgilari va dissirkulyator ensefalopatiya kiradi.

Bu kasalliklarda bemorlar bosh og'rishi va aylanishi, shuningdek, unda shovqin kuzatilishi, xotiraning susayishi, ish qobiliyatining pasayishiga shikoyat qiladilar.

Keyinchalik kasallik rivojlanib borishi bilan sub'yektiv shikoyatlar ko'payib, ob'yektiv nevrologik belgilar ya'ni, oyoq-qo'llarning uvishishi, quvvatsizlanish, qaltirash, muvozanatning buzilishi, yurganda chayqalib ketish, harakatlarning qiyinlashishi qo'shiladi. Serebrovaskulyar o'zgarishlarning kelib chiqishi ko'p holatlarda yurak xastalıklariga bog'liq bo'ladi. Yurak ishemik kasalligi, yurak aritmiyalari, miokard infarktidan keyin va aterosklerozda bosh miya qon-tomir kasallıkları ham tez rivojlanadi. Ayniqsa, yurak qon-tomir xastalıklariga chalingan bemorlarda psixovegetativ o'zgarishlar ko'p kuzatiladi. Bu o'zgarishlar tushkunlik, xavotir, vahima, anozogonoziya, ya'ni o'z kasalligini e'tiborga olmaslik, qo'rquv kabi

ko'rinishda namoyon bo'ladi. Bemorlardagi bunday o'zgarishlarni vaqtida aniqlash maqsadida maxsus tibbiy testlar o'tkaziladi.

Serebrovaskulyar o'zgarishlar, ya'ni bosh miya xastaliklari ko'pincha yurak qon-tomir xastaliklari asosida kelib chiqadi. Bunday kasalliklarni keltirib chiqaruvchi asosiy sabablar orasida eng muhimi bu arterial gipertoniya (xafaqon) kasalligidir. Qon bosimi oshishining serebrovaskulyar xastaliklarni kelib chiqishiga sabab bo'luvchi ta'siri – bu sistolik va diastolik arterial qon bosimining ko'tarilishi qanchalik yuqori bo'lsa, bosh miya insulti kelib chiqish xavfi shunchalik yuqori bo'ladi. Qon zardobida renin moddasining ko'payishi, yurak chap qorinchasining miokardi ya'ni, mushaklarining qalinlashishi, bosh miya qon aylanishi yetishmovchiligining boshlang'ich klinik belgilaridir. Ko'p yillik tadqiqotlarga asosan arterial gipertoniya kuzatiladigan xurujlar, qon bosimining tez-tez o'zgarib turishi, tunda qon bosimi yuqori bo'lishi yoki uning keskin tushib ketishi ham serebrovaskulyar xastaliklarning tez rivojlanishiga olib keladi.

Serebrovaskulyar o'zgarishlar ikki xil bo'ladi. O'tkir va surunkali serebrovaskulyar o'zgarishlar. Xastalikning o'tkir turlariga: bosh miya qon aylanishining o'tkinchi buzilishi kiradi. Bunda to'satdan bosh miya qon aylanishi buziladi. Uning belgilari 24 soat davomida qaytadi. Bosh miya insulti – bu holatda bosh miya qon aylanishining o'tkir buzilishi o'ziga xos o'choqli klinik belgilar bilan tavsiflanadi. Uning belgilari 24 soatdan uzoq vaqt davomida kuzatiladi.

Keyinchalik kasallik rivojlanib borishi bilan sub'yektiv shikoyatlar ko'payib, ob'yektiv nevrologik belgilar ya'ni, oyoq-qo'llarning uvishishi, quvvatsizlanish, qaltirash, muvozanatning buzilishi, yurganda chayqalib ketish, harakatlarning qiyinlashishi qo'shiladi. Serebrovaskulyar o'zgarishlarning kelib chiqishi ko'p holatlarda yurak xastaliklariga bog'liq bo'ladi. Yurak ishemik kasalligi, yurak aritmiyalari, miokard infarktidan keyin va aterosklerozda bosh miya qon-tomir kasalliklari ham tez rivojlanadi. Ayniqsa, yurak qon-tomir xastaliklariga chalingan bemorlarda psixovegetativ o'zgarishlar ko'p kuzatiladi. Bu o'zgarishlar tushkunlik, xavotir, vahima, anozogonoziya, ya'ni o'z kasalligini e'tiborga olmaslik, qo'rquv kabi ko'rinishda namoyon bo'ladi. Bemorlardagi bunday o'zgarishlarni vaqtida aniqlash maqsadida maxsus tibbiy testlar o'tkaziladi. Keyin uning natijalarini hisobga olgan holda shifokor muolajalarni boshlaydi.

Adabiyotlar:

1. “Asab kasalliklar” Tibbiyot institutlari talabalari uchun darslik. Toshkent. 2000
2. “Asab va ruhiy kasalliklar” Xudoynazar Qayumovich Shodmonov, Xolmon Shomurodovich Eshmurodov, Olima Turdiyevna Tursunova
3. Internet ma'lumotlari